

ПРО ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТИ

Співаковський О.В.

Львівський державний педагогічний університет

Ми завжди намагаємося виділити основні критерії, що відрізняють людину від тварин. І це не тільки спроба у черговий раз реалізувати свої амбіції. Це спроба усвідомити себе для прямування цивілізації вперед. На наш погляд, принциповим аспектом, що виділяє людину в навколишній природі є її унікальна здатність змінювати себе і навколишній світ. Хоча на різних відрізках свого історичного розвитку ці зміни носили як позитивний, так і негативний характер, у цілому ми маємо очевидну позитивну тенденцію. Важливо також відзначити, що швидкість таких змін постійно наростала, а останнім часом набула яскраво вираженого характеру. У зв'язку з цим ми виділяємо основні типи протиріч, що характеризують історичні відрізки часу, на яких швидкість зміни технологій була практично однаковою.

- протиріччя між технологією передачі знань, яку ми називаємо «словом», і носієм знань, що має короткий період життя;
- протиріччя між кількістю рукописних носіїв знань і кількістю живих людей;
- протиріччя між кількістю розтиражованих знань і можливостями доступу до них;

— протиріччя між можливостями, що надаються цифровими технологіями, одержання знань, і фізіологічними можливостями людини в їхньому освоєнні!

В історії людства кожне покоління намагалося обґрунтувати свою виняткову роль у світовому розвитку. І кожне покоління було правим, оскільки в сучасний момент часу воно було останнім. Але в дійсності дуже важливі як в історичних дослідженнях, так і в самому розвитку людської цивілізації саме ті відрізки часу, на яких протиріччя, зазначені вище, одержували свій розв'язок.

Ніхто напевно не знає, як і коли з'явилася перша технологія передачі знань, що називається словом, а разом з ним і людина. На нашу думку, що в легенді про яблуко Адама і Єви схована таємниця передачі знань одній цивілізації іншій, причому настільки нетривіальним способом, що потенціал цієї технології і дотепер нами не реалізований.

Але точно відомо, що рукопис повною мірою вирішив **перше протиріччя** і дозволив людству в наступних 5 тисяч років істотно змінити і себе і навколишній світ.

Ніхто не зможе заперечувати той факт, що друкарський верстат, придуманий людиною 500 років тому, і який дозволив тиражувати знання, вирішив **друге протиріччя** і вплинув на подальші способи розвитку цивілізації.

І сьогодні ми є не лише свідками, але й учасниками розв'язання **третього протиріччя**. Дійсно, еліта людської цивілізації, на основі комп'ютерних і глобальних мережевих технологій підбирається до розкриття таємниць, які можна порівняти з тайною яблука Адама і Єви. Конкретним підтвердженням сказаного вище є відкриття людського геному. Якщо припустити, що **перше слово** з'явилося 50 тисяч років тому, то ми одержуємо закономірність один до десяти, що визначає змінюваність інформаційних епох і маємо сміливість припустити, що останнє протиріччя знайде розв'язання в найближчі тридцять — сорок років.

Історичний досвід показує, що в рамках розв'язання інформаційних протиріччя людство створювало нові технології передачі знань від покоління до покоління. Дійсно, поява рукопису привела до появи особливих інститутів — бібліотек і шкіл. А винахід друкованого верстата — до створення і широкого поширення класно-урочної системи, що і дотепер використовується людством як основна технологія поширення знань. Аналогія підказує, що і сьогодні, в епоху, коли вирішується **проблема третього протиріччя**, нам не уникнути не тільки розробки, але і впровадження нових технологій передачі знань як на рівні зміни змісту, так і на рівні зміни форми. Процес це об'єктивний, а терміни визначаються рамками двох поколінь, що і визначає специфіку і не дозволяє повною мірою використовувати звичайний досвід. Сказане коротко

вище дозволяє виділити особливості, що, на наш погляд, повинні істотно вплинути на розробку і впровадження нових технологій освіти, обумовлених впливом появи нових інформаційних технологій:

- людство знаходиться на етапі повномасштабного розв'язання **третього інформаційного протиріччя**;
- передбачувані терміни нової історичної епохи глобальної оцифровки знань і мережевих технологій доступу до них визначаються двома – трьома поколіннями;
- мінімальна переносимість історичного досвіду для паралельної зміни технологій освіти;
- велика інертність традиційної системи освіти;
- відсутність гіпотез для розв'язання проблем **четвертого інформаційного протиріччя**

Урахування цих положень, на наш погляд, дозволить припинити марні суперечки про необхідність переходу до нових технологій навчання, побудованим на основі використання сучасних інформаційних засобів; дозволить зрозуміти, що поділ праці у світовому виробництві ще не закінчено, дозволить зрозуміти, що пріоритети сучасної освіти жорстко прив'язані до цифрових технологій; і, нарешті, що прямі інвестиції в нові педагогічні технології – єдина альтернатива для виходу нації на передові позиції.